

Wetenschappelijk en Technisch Centrum voor het Bouwbedrijf

➤ www.wtcb.be > [Publicaties](#) > [Infofiches](#) > [Onderhoud van houten buitenschrijnwerk](#)

Onderhoud van houten buitenschrijnwerk

Het onderhoud van houten buitenschrijnwerk is van kapitaal belang ter verzekering van de duurzaamheid (werking, vormvastheid, ...) en het behoud of de verbetering van het oorspronkelijke uitzicht. Hoewel het onderhoud in bepaalde gevallen duidelijk te wensen overlaat, moet men soms vaststellen dat de verwaarlozing ervan na de plaatsing bewust gebeurt uit esthetische of ecologische overwegingen. Deze praktijken druisen echter in tegen de regels der kunst en kunnen bovendien zeer nefast zijn voor de duurzaamheid en de prestaties van het schrijnwerk.

1. Doel van het onderhoud

Onder de term houten buitenschrijnwerk verstaat men alle houten elementen die blootgesteld zijn aan het buitenklimaat, maar die niet in contact komen met de grond (vensters, deuren, veranda's, lichte gevels, luiken, bebording, ...). Indien deze elementen correct geprofileerd en geplaatst worden, overeenkomstig de aanbevelingen uit TV 188 'Plaatsen van buitenschrijnwerk', kunnen ze vrijwel onbepaald in een bevredigende staat blijven, voor zover het hout voorzien wordt van een goede bescherming en een geschikte afwerking en het schrijnwerk regelmatig onderhouden wordt.

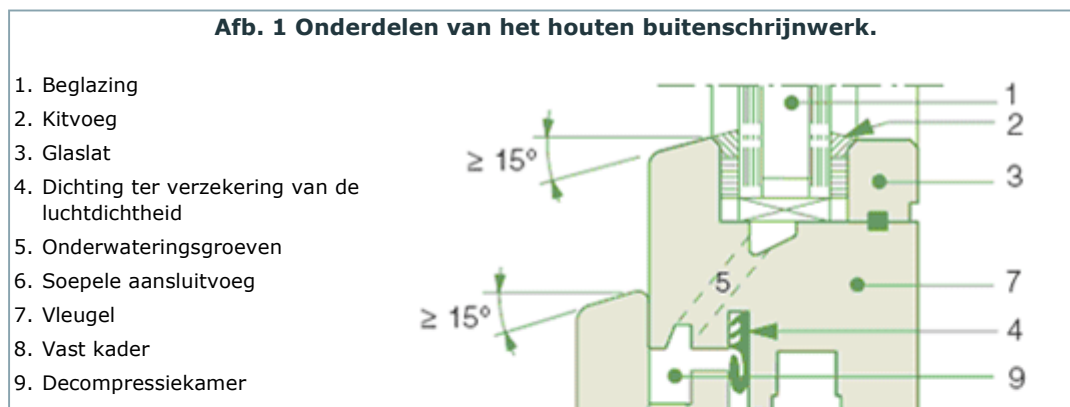
Het onderhoud van het schrijnwerk heeft verschillende doelstellingen :

- het behoud van de duurzaamheid, wat de volgende aspecten omvat :
 - ✕ de functionaliteit (bewegende delen, lucht- en waterdichtheid, ...)
 - ✕ het voorkomen van vroegtijdige slijtage (bv. hang- en sluitwerk)
 - ✕ de dimensionale stabiliteit van de houten elementen en hun weerstand tegen beschadiging
- het behoud en de verfraaiing van het uitzicht (beglazing, kitvoegen, hang- en sluitwerk, afwerking, ...).

De aannemer moet het schrijnwerk op een correcte manier dimensioneren en het bovendien voorzien van een geschikte bescherming en afwerking (bv. eventuele bescherming van het hang- en sluitwerk tegen corrosie, verduurzaming en afwerking van het hout, voor zover deze taken onder de verantwoordelijkheid van de aannemer vallen). De eigenlijke onderhoudswerkzaamheden door de gebruiker kunnen pas aanvangen indien deze voorwaarden vervuld zijn.

Een gebrekkig of onvolledig onderhoud kan leiden tot (al dan niet onherstelbare) schade die de goede werking en het uitzicht van het schrijnwerk in het gedrang kan brengen en bijgevolg de economische waarde van het gebouw kan doen dalen. De bouwprofessionelen moeten de gebruikers informeren over de uit te voeren onderhoudswerkzaamheden en de periodiciteit ervan. Breuk tengevolge van een verkeerde bediening, abnormale slijtage, ..., zijn niet toe te schrijven aan een gebrekkig onderhoud.

De onderhoudswerkzaamheden hebben betrekking op de verschillende onderdelen van het houten buitenschrijnwerk (zie afbeelding 1).

Het onderhoud van de houtafwerking vormt het meest gekende aspect van het onderhoud van buitenschrijnwerk. Het onderhoud en het nazicht van de andere schrijnwerkelementen (bv. kitvoegen, hang- en sluitwerk, ...) wordt in de praktijk echter vaak over het hoofd gezien, ondanks het feit dat deze onderdelen minstens even veel aandacht verdienen.

2. Uit te voeren onderhoudswerkzaamheden

Het onderhoud van correct geplaatst schrijnwerk, dat voorzien werd van een geschikte afwerking, bestaat in het periodieke nazicht, de reiniging en eventuele vervanging ervan en in het aanbrengen van specifieke onderhoudsproducten (smeermiddelen, afwerkingsproducten). De tabellen 1 en 2 geven een overzicht van de aard en periodiciteit van de diverse onderhoudswerkzaamheden (respectievelijk voor het schrijnwerk en de houtafwerking).

Bij de vervanging van oude soepele dichtingsprofielen (of dichtingen) dient men rekening te houden met de diepte van de sponning, de omtrekvoeg, de samendrukking van de voeg en de afmetingen van de bevestigingslijst. Oude dichtingsprofielen (van het PVC-type) zijn onverenigbaar met tal van verfsoorten, waaronder verven op waterbasis, en moeten vervangen worden door andere, beter presterende materialen, zoals bijvoorbeeld thermoplastische elastomeren (TPE).

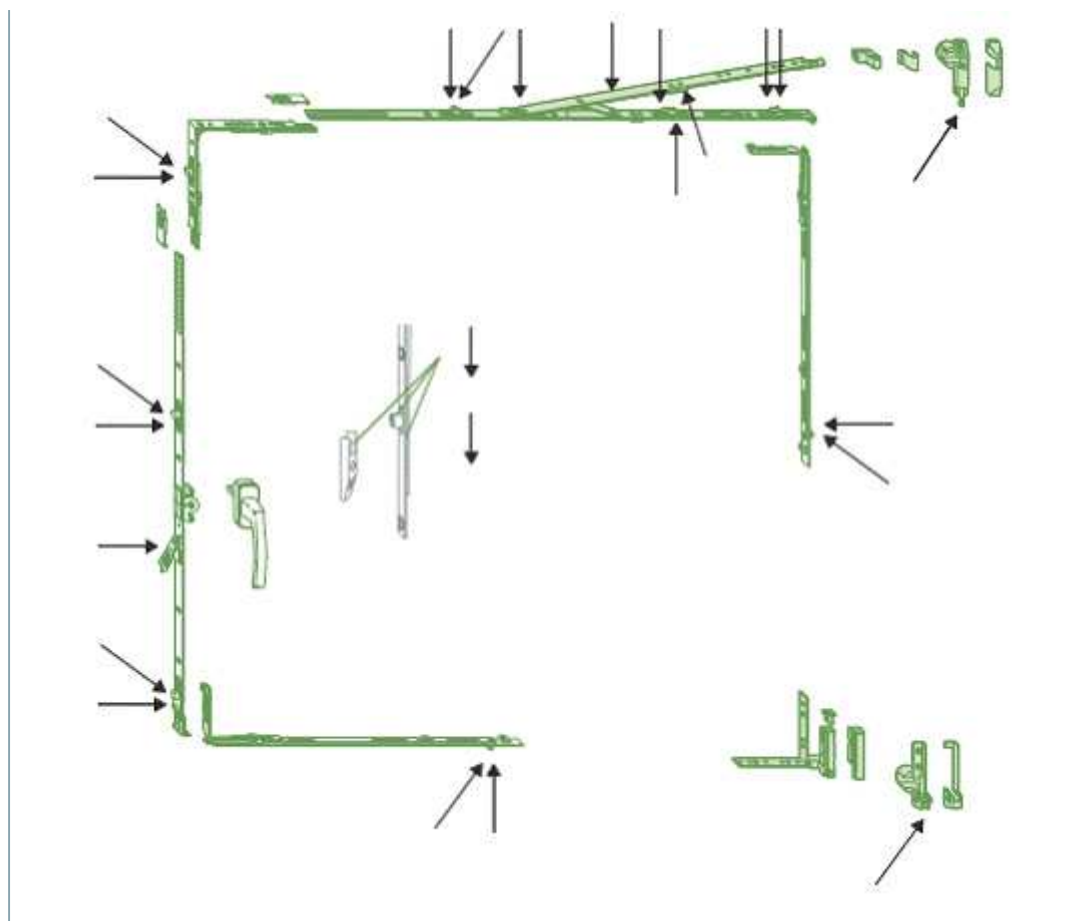
Om de soepele dichtingsprofielen te verwijderen, dient men als volgt te werk te gaan :

- ❖ nummering van de dichtingsprofielen per vleugel en per venster
- ❖ verwijdering van de dichtingsprofielen
- ❖ onderhoud van het hout ([cf. Infofiche nr. 16 'Afwerking van houten buitenschrijnwerk'](#))
- ❖ reiniging van de soepele dichtingsprofielen (eventueel lassen in de hoeken of vervangen indien nodig)
- ❖ herplaatsing van de dichtingsprofielen na het drogen van de verf. De totale droogtijd van watergebonden producten is langer dan deze van oplosmiddelhoudende producten.

Wat het onderhoud van het hang- en sluitwerk betreft, geeft afbeelding 2 bij wijze van voorbeeld een overzicht van de plaatsen in het schrijnwerk die bewegende delen bevatten.

Afb. 2 Onderhoud van het hang- en sluitwerk.

Tabel 1 Aard en periodiciteit van de onderhoudswerkzaamheden voor het schrijnwerk.

Aard van de werken	Periodiciteit	Opmerkingen
Reiniging Beglazing ⁽¹⁾ Beglazingsvoegen Vleugel en vast kader Hang- en sluitwerk Ventilatioeroosters Mechanische (rol-)luiken Ontwateringsgroeven Decompressiekamer	Afhankelijk van de blootstelling	<ul style="list-style-type: none"> ⊘ De beglazing, de beglazingsvoegen, het vleugel- en kaderprofiel, de ventilatioeroosters en de mechanische (rol-)luiken moeten (afhankelijk van de vervuilingsgraad) gereinigd worden met zuiver water waaraan eventueel een beetje detergent toegevoegd wordt. Het gebruik van schurende producten is niet toegelaten. ⊘ Organische oplosmiddelen (bv. alcohol, ...) en sterk alkalische producten (zoals ammoniak) zijn uit den boze. ⊘ Het hang- en sluitwerk moet gereinigd worden met een licht vochtig doek, eventueel na onderdompeling in wat detergent. Het gebruik van agressieve producten is afgeraden. ⊘ De reiniging van het schrijnwerk met behulp van een hogedrukreiniger is uit den boze. ⊘ De ontwateringsgroeven van de vleugels en de vaste kaders moeten vrijgemaakt worden. Ook de decompressiekamer moet schoongemaakt worden (zie afbeelding 1). ⊘ De goede werking moet gecontroleerd worden.
Controle (eventueel vervanging) Soepele kitvoegen voor de aansluiting met de beglazing Soepele dichting ter verzekering van de luchtdichtheid Soepele kitvoeg voor de aansluiting tussen het schrijnwerk en de ruwbouw	Jaarlijks	<ul style="list-style-type: none"> ⊘ Soepele kitvoegen ter verzekering van de aansluiting : de staat van de kitvoegen moet visueel beoordeeld worden. Ook hun hechting aan de ondergrond (beglazing, houten element, ruwbouw, ...) dient aan een controle onderworpen te worden. Delen die gebreken vertonen moeten vervangen worden (bv. door vogels beschadigde soepele voegen). Wanneer de voegen beschilderd zijn, moet men – zonodig – hun afwerking vernieuwen. ⊘ De soepele dichtingen ter verzekering van de luchtdichtheid moeten gereinigd worden met zuiver water waaraan eventueel een licht detergent toegevoegd wordt. Daarnaast dient men de algemene staat ervan te controleren, de gelaste aansluitingen aan een onderzoek te onderwerpen (bv. in de hoeken) en de verharde of beschadigde dichtingen te vervangen (bv. door TPE).

		Deze dichtingen mogen niet overschilderd worden.
Onderhoud van het hang- en sluitwerk Cilinders Beslag, sloten Mechanische luiken en roosters Rolluiken	Jaarlijks	<ul style="list-style-type: none"> ⊘ Wanneer het hang- en sluitwerk blootstaat aan agressieve omgevingsvoorwaarden (bv. industriezone, kust, zwembaden, zuivelfabriek) moet men het beschermen tegen corrosie. ⊘ De beweeglijke delen moeten gesmeerd worden : <ul style="list-style-type: none"> ⊗ cilinders : grafiet of siliconenspray. Het gebruik van olie of vet is uit den boze ⊗ beslag : niet-agressieve olie of zuurvrij vet. Voor de sluitplaten kan men gebruik maken van vaseline. ⊘ De afstelling, de herstelling of de vervanging van het hang- en sluitwerk en de sloten (draaikipramen, hefschuiframes, ...) moet gebeuren door specialisten. Indien de werking te wensen overlaat, kan het soms nodig zijn het hang- en sluitwerk en de sloten af te stellen, te herstellen, of – indien nodig – te vervangen. Doorgaans moet het hang- en sluitwerk opnieuw afgesteld worden wanneer er gebruiksproblemen optreden of wanneer de samendrukking van de soepele dichtingsvoegen ter verzekering van de luchtdichtheid niet langer gewaarborgd is. ⊘ Bij mechanische poorten, luiken en roosters dient men de bedienings- en sluitingsorganen te controleren en de bevestigingen na te kijken.
Reiniging en controle van de ventilatieroosters		<ul style="list-style-type: none"> ⊘ De bevestigingen moeten gereinigd worden en de goede werking ervan moet aan een controle onderworpen worden.
<p>(1) Bepaalde cementbestanddelen kunnen aanleiding geven tot afzettingen die zeer moeilijk schoon te maken zijn. Deze moeten bijgevolg zo snel mogelijk van de beglazing verwijderd worden. Het gebruik van schurende producten die niet speciaal voor dergelijke toepassingen ontwikkeld werden, is afgeraden.</p>		

Tabel 2 Aard en periodiciteit van de onderhoudswerkzaamheden voor de houtafwerking.

Aard van de werken	Frequentie in jaren ⁽¹⁾						Opmerkingen
	2	3	4	5	6	7	
Onderhoud van het houten afwerkingssysteem							
C2-systemen (niet-filmvormende producten)	X	X					Na 1 tot 2 jaar wordt het schrijnwerk gereinigd en wordt onmiddellijk een nieuwe afwerkingslaag aangebracht. Het is doorgaans niet nodig het element in zijn geheel te behandelen. Meestal volstaat de correctie van de horizontale delen (onderregels). Voor transparante satijnbeitsen : 2 tot 3 jaar.
CTOP-systemen (semi-filmvormende producten)		X	X	X			3 tot 5 jaar na de laatste behandeling wordt het hout gereinigd, dan lichtjes afgeschuurd en afgestoft en tenslotte voorzien van een nieuwe afwerkingslaag.
Verfsystemen (filmvormende producten)					X	X	6 tot 7 jaar (of meer) na de eerste beschildering worden de vensters en deuren gereinigd, afgeschuurd, afgestoft en herschilderd.
Algemeen	Beschilderd hout moet regelmatig gereinigd worden (zie hiervoor). Men dient er wel op te letten dat het gebruik van detergents aanleiding kan geven tot glansverliezen. Indien men een nieuwe verflaag wenst aan te brengen, moet men eerst de soepele profielen ter verzekering van de luchtdichtheid verwijderen om deze niet te overschilderen. De onderhoudsfrequentie is onder meer afhankelijk van de staat, de oriëntatie en het reliëf van de gevel van het gebouw, evenals van de aard van de afwerking. Voor het onderhoud van het schilderwerk dienen bepaalde bijzondere principes in aanmerking genomen te worden (zie TV 159).						
<p>(1) Het onderhoud kan vervroegd worden voor delen die blootstaan aan zeer agressieve omgevingsvoorwaarden (zuidwestelijke oriëntatie, horizontale delen, ...).</p>							

C. Decaesstecker, ir., ex-WTCB
G. Dekens, lic., onderzoeker, laboratorium 'Structuren, Schrijnwerk en Gevelementen', WTCB